

Branko Marcetic: Silicon Valley Banks kollaps – inte mycket har förändrats för storbankerna sedan 2008

[Ur [Jacobin magazine](#), 13 mars 2023. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Silicon Valley Banks spektakulära kollaps orsakades av korruption, finansiellt lättsinne och dåliga beslut. Räddningsaktionen av banken är ett eko av räddningsaktionerna för rika 2008 och ger upphov till frågan: hur mycket längre kommer amerikanerna att stå ut med detta?

Då och då förkroppsligar en tilldragelse exakt vad som är fel med en tidsperiod. Silicon Valley Banks (SVB) kollaps är en sådan tilldragelse, kulmen på många års finansiellt lättsinne, skattelättnader för företag och osunt politiskt beslutsfattande.

Fram till för några dagar sedan var SVB USA:s sextonde största bank (i tillgångar), och dess kollaps är därför den näst värsta bankkraschen i USA:s historia och den värsta sedan dominobrickorna i den globala finanskrisen började falla 2008. Banken grundades 1983 och var den självklara finansinstitutionen för den stora mängden nystartade företag i Silicon Valley, som hade spridit sig som en flodvåg under perioden med billiga pengar, och var en av faktorerna bakom dess fall.

När det var goda tider för riskkapitalet så var de också goda för SVB, som betjänade nästan hälften av de amerikanska företag som finansierades med riskkapital. Det har varit särskilt goda tider under det senaste decenniet, när den amerikanska centralbanken efter den stora recessionen ledde in landet i en period av mycket låga räntor. Svag tillväxt och hög arbetslöshet var det som den politiska och ekonomiska eliten mest funderade på. Man tänkte sig att låga räntor skulle ge lägre lånekostnader och mer investeringar och skapa fler jobb.

Saker och ting hakade upp sig i efterdyningarna till Covid-pandemin, när inflationen gick om arbetslöshet som dagens viktigaste politiska och ekonomiska bekymmer. Centralbanken började snabbt höja räntorna, med massiva 450 punkter bara under det senaste året. Den här gången tänkte sig centralbanken att den genom att begränsa investeringarna och öka kostnaderna både för företag och vanligt folk, skulle lägga locket på löneökningarna och hålla tillbaka inflationen (även om centralbankens ordförande Jerome Powell medgav att denna strategi inte skulle påverka livsmedels- och bränslepriser, två av de områden där vanliga amerikaner känner av inflationens effekter mest).

Det fick också till sekundär effekt att det ständiga flödet av riskkapital som höll nystartade företag, även de som förlorade pengar, över vattenytan stängdes av, vilket hjälpte till att utlösa en kraftig nedgång för bland annat teknologiföretag. Dåliga tiden för den sektorn fick följd effekter för SVB, som plötsligt stod inför en åtstramning från sina riskkapitalunderstödda insättare.

Men den mer riskabla biprodukten av centralbankens räntehöjningar för SVB var att banken – delvis på grund av att det inte fanns mycket annat att göra med pengarna som dess kunder placerade hos den – hade investerat kraftigt i statsobligationer, och deras priser har en tendens att sjunka när räntorna går upp och omvänt. Enligt Adam Tooze förlorade SVB minst 1 miljard dollar för var 25:e punkt som centralbanken höjde räntorna. Samtidigt hade de inte investerat något alls i räntesäker-

heter, och det gjorde dem särskilt utsatta för Powells strategi för inflationsbekämpning.

Det som till sist dömde SVB var att de förluster som följde framkallade panik bland insättarna. Det var till stor del tack vare miljardären och yttersta högeranhängaren Peter Thiels riskkapitalföretag Founders Fund, som efter att ha fått reda på att deras investerare hade problem med att överföra pengar till sina konton i SVB beordrade dem att skicka pengarna till andra banker, och tog ut alla sina kontanter när banken började rasa ihop sent i förra veckan. Ungefär samtidigt varnade en tidning som är populär i riskkapitalistvärlden för SVB:s finansiella problem, medan en insättare beskrev rädslan i en chattgrupp med mer än 200 chefer i teknologiföretag, som snabbt ilade iväg för att ta ut sina pengar. Ett sådant beteende leder till en klassisk bankrusning, där alla med medel i banken samtidigt rusar för att ta ut sina pengar och får banken att falla samman.

Allt detta blev möjligt tack vare den vanliga kombinationen av företagsmakt och korruption i Washington. Det var på grund av att Donald Trump och den republikanska kongressen, efter SVB:s ordförandes personliga önskan tre år tidigare, 2018 avvecklade Dodd-Franks finansreform, som dörren öppnades för den här sortens kollapser, genom att undanta banker av SVB:s storlek från kraven på likviditet och tätare stresstester från tillsynsmyndigheterna. Och SVB frågade inte bara snällt: banken spenderade under de här tre åren mer än en halv miljon dollar på lobbyverksamhet, och använde som lobbyister tidigare anställda hos representanhusets dåvarande majoritetsledare (och nuvarande talman) Kevin McCarthy, som stödde avvecklingen entusiastiskt.

Givetvis ska vi inte bara skylla på republikanerna, 17 demokrater stödde lagstiftningen, och avgörande för att vifta undan all progressiv kritik mot lagförslaget var ledamoten i representanhuset Barney Frank – ”Frank” i Dodd-Frank – som envist hävdade att det inte skulle göra en framtida finanskris mer sannolik, och vars råd återropades av demokrater i senaten och på andra ställen när de förberedde sig för att slakta de finansiella regleringar som man hade kämpat så hårt för.

Värre än det sätt på vilket Franks råd har åldrats, är det faktum att han på den tiden råkade sitta med i Signature Banks styrelse. Denna institution gynnades inte bara av att Frank gav tummen upp till att kongressen försvagade hans egen lagstiftande insats, utan efter att ha blivit den tredje största bankkraschen i USA:s historia (offer för sin egen bankrusning) har den dessutom, för att förhindra fortsatt spridning i finanssystemet – just det som Frank hävdade inte skulle hända – just stängts ner av myndigheterna.

Samtidigt har Silicon Valleys och Wall Streets individualistiska supermän över en natt omvandlats till statens ivriga anhängare, och kräver att regeringen ska rädda förmögna investerare som riskerar att förlora pengar. (Den federala regeringen försäkrar bara insättningar upp till 250.000 dollar, vilket innebär att mer än 85% av SVB:s insättningar var oförsäkrade.) Larry Summers, som nyligen rasade mot ”orimligt generösa befrielser från studentlån”, säger nu till oss att det ”inte är tid för lektioner om moralisk risk eller att förvalta lärdomar eller att varna för att ’räddningsaktioner’ kan leda till politiska konsekvenser”, samtidigt som han krävde att alla oförsäkrade insättningar ”ska vara fullt garanterade till måndag morgon”.

Inte oväntat vann Summers och hans likar. Trots att man hade lovat att inte lösa ut SVB och Signature, återropade finansdepartementet, centralbanken och Federal Deposit Insurance Corporation ett ”systemiskt riskundantag” för att tillkännage att alla insättare, även de ovanför tröskeln 250.000 dollar, från och med idag kommer att ”få tillgång till alla sina pengar”, och att de skulle starta ett

nödlåneprogram till bankerna för att garantera detta.

Vissa gör här skillnad mellan dessa räddningsaktioner och de ökända och hatade aktionerna 2008, eftersom bankerna den här gången inte löses ut och skattebetalarna inte står för räkningen (de resurser som används för att täcka upp för insättarna utgörs av avgifter som bankerna har betalat). Men när allt kommer omkring träder staten emellan för att säkerställa att förmögna investerare och chefer inte ska förlora ett öre på detta misslyckande, trots att de var mycket väl medvetna om att deras insättningar inte var försäkrade. Till och med *Wall Street Journal* kallar det en "faktisk räddningsaktion".

Det finns en uppenbar orättvisa i allt detta, som hänger samman med förmögenheter. Återigen är det de stora grabbarna som snabbt blir duschade med en brandslang av pengar när de hamnar i problem efter att inte ha vidtagit en grundläggande vederbörlig försiktighet. Samtidigt läxas arbetande människor upp om personligt ansvar och tvingas kämpa med näbbar och klor för att bli av med betungande skulder, få grundläggande ekonomiskt skydd mitt under en ekonomisk katastrof, och få engångsbidrag som knappt täcker en månads hyra i många städer.

Det är också frågan om vad för sorts framtida oansvarighet det kommer att uppmuntra. Investerarna såg trots allt att den federala regeringen (återigen) trädde in för att rädda dem trots att deras insättningar var oförsäkrade – och oavsett hur oansvarig den finansinstitution där de placerade sina pengar råkade vara – så länge det finns minsta möjlighet för en större finansiell instabilitet om hörnet. Vi kan också fråga vad för sorts annan ekonomisk kalabalik som centralbankens beslutssamhet att bekämpa inflationen med räntehöjningar kan utlösa. SVB är bara en av många möjliga enheter som kan hamna i instabilitet när centralbanken forcerar fram en plan som experter varnar för kommer att orsaka en konjunkturedgång, något som kollapsen för kryptovalutan redan har visat.

Bakom allt detta finns ännu en fråga: hur mycket längre kommer folk att tolerera ett system som detta? Ett system där enorma mängder av rikedomar avleds till icke produktiva ändamål mitt under en världshistorisk kris, sedan slarvas bort i ett spekulativt lättsinne som nästan raserar hela systemet, och de med pengar sedan bara kan mjuklanda i säkerhet medan alla andra är dömda till nedskärningar. De ursprungliga räddningsaktionerna för bankerna utlöste en störtflod av folklig ilska som oåterkalleligt formade det tjugoförsta seklets politiska landskap, från Occupy Wall Street och Bernie Sanders kampanjer till Tea Party-rörelsen och Donald Trumps presidentskap. Hur kommer det att se ut om de fortsätter att genomföras?